

„Poselstwo polskie u sułtana” lub „Audiencja posła polskiego u sułtana” Lucjana Wędrychowskiego

- Autor Lucjan Wędrychowski (1854–1934)
- Czas powstania przed rokiem 1934
- Wymiary wysokość: 66 cm, szerokość: 86 cm
- Oznaczenie autorskie w prawym dolnym narożniku: „pinx Wendrychowski”
- Numer inwentarzowy M 1118
- Muzeum [Muzeum Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie](#)
- Dostępność Sala Senacka, Gmach Główny ASP w Krakowie
- Tematy [namalowane](#)
- Technika [malarstwo olejne](#)
- Materiał [płótno](#)
- Prawa do obiektu Muzeum Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie
- Prawa do wizerunków cyfrowych domena publiczna

- Digitalizacja RPD MIK, projekt Wirtualna Małopolska
- Tagi [domena publiczna](#), [Wirtualna Małopolska](#), [historia](#), [3D plus](#)

Lucjan Wędrychowski (1854–1934) w latach 1879–1880 studiował w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych pod kierunkiem Izzydora Jabłońskiego i Feliksa Szynalewskiego. Następnie przez 6 lat (1881–1887) kształcił się na Akademii Sztuk Pięknych w Monachium, gdzie jego profesorami byli Alexander Strähuber i Sándor Wagner (Alexander von Wagner). W roku 1887 Wędrychowski wrócił do Krakowa i kontynuował edukację pod okiem Jana Matejki. W 1900 roku wyjechał do Niżnej Olšavy (dziś Słowacja). Kilka lat przed śmiercią wrócił do Krakowa.

Wędrychowski malował przede wszystkim obrazy religijne. Jego najbardziej znanym dziełem jest *Kuszenie św. Antoniego* (1886) eksponowane w Muzeum Narodowym w Krakowie (nr inw. MNK II-a-173). W swoich obrazach sakralnych posługiwał się zabiegami artystycznymi typowymi dla akademików drugiej połowy XIX wieku – starał się przedstawiać sceny w zgodzie z realiami historycznymi danej epoki. Tym samym rezygnował ze skodyfikowanych, nowożytnych typów ikonograficznych. Prezentowany obraz ze zbiorów Muzeum Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie jest dziełem nietypowym w twórczości Wędrychowskiego. Przedstawia ono bliżej nieokreślone poselstwo polskie na audiencji u sułtana Imperium Osmańskiego. Stroje postaci i wnętrza odwołują się do XVII i XVIII wieku. Scena odbywa się w wiernie oddanym realnym wnętrzu – Arz Odası, sali audiencji pałacu Topkapı w Stambule. Posłowie, zgodnie z tureckim obyczajem, na własne stroje mają nałożone specjalne kaftany, w które ubierano posłów przed wizytą u wielkiego wezyra lub sułtana. Ten bogato zdobiony ubiór był bardzo pożądanym przez polskich przybyszów. W XVI wieku kaftany zakładano posłom już po spotkaniu – na znak zadowolenia Wysokiej Porty z efektów rokowań. Później bogaty ubiór był darowany posłom jeszcze przed audiencją, co miało oznaczać podporządkowanie się niemuzułmańskich barbarzyńców cywilizowanemu porządkowi islamskiego władztwa padyszacha – króla królów.

Wydaje się, że pierwowzorem, choć niekoniecznie bezpośrednim, dla obrazu Wędrychowskiego jest dzieło Jeana-Baptiste’a Vanmoura pt. *Audiencja Cornelisa Calkoena* znajdujące się w Rijksmuseum w Amsterdamie. Wędrychowski zmienił nieco układ postaci dostojników tureckich, a posłowie na jego obrazie noszą polskie stroje. Możliwe, że malarz chciał nawiązać do konkretnego polskiego poselstwa do Wysokiej Porty. Być może dodatkową inspiracją dla niego była [miniatura Pierréa-Paula Sevina w zbiorach Czartoryskich w Krakowie](#). Ukazuje ona zakończone fiaskiem poselstwo Jana Gnińskiego do Stambułu w latach 1677–1678. Nie można też wykluczyć, że źródłem inspiracji dla Wędrychowskiego było inne dzieło Vanmoura, jego kopia lub naśladownictwo, z którym artysta być może zapoznał się w Monachium.

Jeana Baptiste Vanmour (1671–1737) był francuskim malarzem, którzy 37 lat tworzył w osmańskiej stolicy. Doskonale odtworzył obrazy z życia tureckich elit i wielokrotnie podejmował temat audiencji posłów europejskich u sułtana Ahmeda III. Wymienić warto kilka z nich:

- [Audiencja posła holenderskiego Cornelisa Calkoena, 1727–1730, Rijksmuseum, nr inw. SK-A-4078.](#)
- [Audiencja posła francuskiego hrabiego d'Andrezel, 1724, Bordeaux, Musée des Beaux-Arts, nr inw. Bx M 5730.](#)
- [Audiencja posła europejskiego, 1700–1737, Stambuł, Muzeum Pera.](#)

Dzieła Vanmoura były wielokrotnie kopiowane:

- [Anonimowy malarz, Audiencja posła holenderskiego Cornelisa Calkoena, 1737–1744, Rijksmuseum, nr inw. SK-A-4080](#) (kopia oryginału w Rijksmuseum – zob. wyżej).
- [Anonimowy malarz włoski, Audiencja poselstwa francuskiego, 1740, Pałac w Wersalu, nr inw. MV 5297\[1\].](#)
- [Antonio Guardi, Audiencja posła europejskiego, ok. 1740, Ankara, Ambasada brytyjska.](#)

– [Anonimowy malarz, *Audiencja poselstwa europejskiego*, 2. poł. XVIII wieku, Sztambuł, Rezydencja Sadullah Paszy\[2\]](#).

Bibliografia:

1. [\[1\]](#) Dzieło bywa przypisywane Vanmourowi. Wydaje się bardziej prawdopodobne, że jest to obraz anonimowego malarza włoskiego.
2. [\[2\]](#) [Na stronie Fotothek Marburg błędnie opisany jako „Sultán wśród dygnitarzy”](#).

Opracowanie: Adam Spodaryk (Redakcja WMM),

Ten utwór jest dostępny na [licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska](#).